

AAN De Minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen

DATUM 15 april 2002

ONS KENMERK z2001-0538

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP wetswijziging inzake gebruik van
sociaal-fiscaal nummer

Bij brief van 12 maart 2002 stuurde u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) een wetsvoorstel ter advisering. Het betreft een herziene versie van een voorstel van wet houdende wijziging van enkele onderwijswetten onder meer in verband met het gebruik van het sociaal fiscaal nummer waarover de Registratiekamer u eerder adviseerde. In zijn advies van 19 juni 2001, onder hetzelfde zaaknummer z2001-0538, drong de Registratiekamer aan op heroverweging van het voorstel van wet en de daarbij behorende toelichting.

De ontwerp-wettekst is ongewijzigd gebleven. De thans voorliggende memorie van toelichting is ten opzichte van de vorige versie uitgebreid met een nadere onderbouwing van de noodzaak voor de gewenste gegevensverwerking op persoonsniveau.

Het CBP voldoet hierbij gaarne aan uw verzoek om advies over de herziene versie.

In de ontwerp memorie van toelichting staat dat de gegevens op persoonsniveau door USZO aan de minister moeten worden verstrekt omdat deze moeten worden verwerkt in een voor beroep vatbare beschikking voor de (voormalige) onderwijswerkgever. Een essentieel onderdeel van de motivering is dat expliciet wordt aangegeven om welke ontslagen personeelsleden het gaat en dat een specificatie van de in mindering te brengen bedragen wordt gegeven. Naar het oordeel van het CBP is nu voldoende aannemelijk gemaakt dat de minister in dit geval over gegevens op persoonsniveau moet kunnen beschikken. Het CBP neemt aan dat artikel 8 onder e Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) als grondslag voor de verwerking wordt gezien.

Of tot die gegevens op persoonsniveau ook het sofinummer behoort is voorts de vraag.

In de ontwerp memorie van toelichting staat dat USZO haar administratie thans volledig heeft ingericht op basis van het sofinummer en dus ook de benodigde gegevens aan de minister op die wijze verstrekt, zodat een goede taakuitoefening het noodzakelijk maakt dat de minister over het sofinummer mag beschikken.

Op bladzij 2 van uw begeleidende brief schrijft u "Om die taak te kunnen uitvoeren is de minister van OC en W dan ook genoodzaakt om in dat opzicht een administratie te voeren die één op één is afgestemd op de administratie van de USZO. Met andere woorden voor de uitvoering van de

bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak van de minister van OC en W geldt dat deze zich eveneens uitstrekt op het terrein van de sociale zekerheid (en belastingen). Als de minister van OC en W geen toestemming krijgt om gebruik te maken van het sofinummer kan hij zijn bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak niet anders dan met aanzienlijke administratieve lasten uitvoeren.”

Het CBP merkt naar aanleiding hiervan het volgende op.

Bezien in het licht van artikel 10 Grondwet, artikel 8 EVRM en artikel 8 Europese richtlijn bescherming persoonsgegevens is voor het gebruik van het sofinummer een wettelijke basis vereist van een voldoende specifiek karakter, en dient tevens te zijn voorzien in toereikende waarborgen tegen misbruik.

Op grond van artikel 24 Wbp heeft het gebruik van het sofinummer een formeel-wettelijke grondslag. Deze staat ofwel in een formele wet ofwel in het Besluit gebruik sofi-nummer Wbp (Stb 2001, 383). Dit Besluit voorziet in het gebruik van het sofinummer door de minister alleen met het oog op toekenning van studiefinanciering en tegemoetkoming in de studiekosten. Dat doet zich in deze zaak niet voor. Daarom kan deze verwerking van het sofinummer niet gebaseerd worden op dit Besluit.

Het onderhavige wetsvoorstel voorziet in het gebruik van het sofinummer door de minister voor het in die wet genoemde doeleinde. Hiermee wordt het doelgebonden gebruik van het nummer expliciet benadrukt. De minister hanteert het sofinummer niet voor (fraude)controle of voor het bepalen van een uitkering op individueel niveau. Er is ook geen relatie tussen minister en (ex)personeelslid. De minister wil het nummer gebruiken om de uitwisseling met de uitkeringsinstelling USZO efficiënt en betrouwbaar te laten verlopen en om fouten (persoonsverwisselingen) in de verrekeningsbeschikking zoveel mogelijk te voorkomen.

Het CBP leidt hieruit af dat de technische mogelijkheden voor een groot deel het gebruik van het sofinummer dicteren, maar dat daarnaast het vermijden van aanzienlijke uitvoeringskosten en het algemeen belang van een juiste berekening van de verdeling van de rijksbijdragen een grote rol speelt.

De wettelijke basis alleen is echter onvoldoende. Zoals hierboven gezegd dient tevens te zijn voorzien in toereikende waarborgen tegen misbruik. Het verdient aanbeveling om in de wetten zelf op te nemen dat deze waarborgen in nadere regels zullen worden uitgewerkt. Het gaat immers om het gebruik van een persoonsgegeven dat weliswaar niet tot de in de Wbp genoemde bijzondere gegevens behoort, maar dat (inter)nationaal erkend niettemin tot de risicocategorie hoort.

Het CBP adviseert u derhalve te waarborgen dat het sofinummer inderdaad alleen gebruikt wordt voor de financiële berekening en afwikkeling van de rijksbijdrage. En dat USZO dus alleen de daarvoor noodzakelijke informatie aan de minister verstrekt.

Artikel 11 Wbp stelt de eis dat persoonsgegevens slechts worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter

zake dienend en niet bovenmatig zijn. Een gevolg van het principe van doelbinding is dat die gegevens verwijderd worden die niet langer noodzakelijk zijn voor het doel. Naast de voorgestelde vermelding van de doelbinding in de wet, spelen daarom ook de bewaartermijn en de beveiliging een rol. Zie artikel 13 Wbp. Bij uitstek bij het gebruik van dit speciale gegeven dient een verantwoordelijke zijn Wbp-plichten serieus te nemen. Dat kan bijvoorbeeld meebrengen dat extra technische voorzieningen worden getroffen om de bewaartermijnen te effectueren.

Behalve de verwerking van persoonsgegevens door de minister dient ook de verwerking door USZO in overeenstemming met de wet te zijn. De verstrekking van het sofinummer door USZO aan de minister behoeft derhalve ook een wettelijke grondslag. Ontbreekt die, dan is verstrekking onrechtmatig en verwerkt de minister de gegevens in strijd met artikel 6 Wet bescherming persoonsgegevens. Niet gesteld kan worden dat USZO de gegevens aan de minister verstrekt ter uitvoering van de sociale zekerheidswetgeving. Bovendien bevat naar het oordeel van het CBP de SUWI-wetgeving die thans van toepassing is op USZO, net als de OSV 1997 - de Registratiekamer wees daar in haar advies op - geen grondslag voor de bedoelde gegevensverstrekking aan de minister.

Gelet op de opmerkingen die het CBP hierboven heeft gemaakt, valt het te betreuren dat noch in uw begeleidende brief, noch in de andere voorgelegde stukken de Wet bescherming persoonsgegevens wordt genoemd; er komt zelfs geen verwijzing naar de Wbp in voor.

Het CBP adviseert u om het wetsvoorstel en de memorie van toelichting met inachtneming van het bovenstaande aan te passen en zorg te dragen voor een adequate in- en uitvoering van de waarborgen. Het brengt in herinnering dat er (nog) geen grondslag is voor de onderhavige gegevensverstrekking door de USZO aan de minister.

Wellicht ten overvloede wijst het CBP u er op dat de gegevensverwerking niet vrijgesteld is van de in artikel 27 Wbp opgenomen meldingsplicht.

Hoogachtend,

mr. P.J. Hustinx
voorzitter